

Кожухівська Р.Б.

к. екон. н., доцент

кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

Уманський державний педагогічний університет

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИЗМУ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Важлива роль туризму для економіки країни та ряду суб'єктів, які володіють значним туристичним потенціалом, закріплена у відповідних нормативно-правових актах. Ефективному розвитку туризму в Україні заважає відсутність чіткого державного регулювання розвитку туризму, нерозвиненість інфраструктури. Державне регулювання в сфері туризму може здійснюватися шляхом впливу на розширення туристичного ринку і здійснення відповідної соціальної політики.

У цілому в Україні туризм позиціонується як галузь економіки, яка відіграє важливу роль в соціально-економічному розвитку, що визначає участь держави у впливі на дану сферу. Разом з тим багатий туристичний потенціал країни використовується неефективно і туристична діяльність не приносить того результату, який можна було очікувати і який планувався, від реалізації в останнє десятиліття державних та регіональних програм розвитку туризму. Наприклад, програми «Про схвалення Стратегії розвитку туризму і курортів» № 1088-р від 6 серпня 2008 року та «Про основні напрямки розвитку туризму в Україні до 2010 року» N 973/99 від 10 серпня 1999 року.

Без сумніву, їх реалізація дала позитивний імпульс розвитку туризму, але існує ряд причин, і однією із основних являється недостатня державна підтримка туризму як галузі економіки.

Необхідність посилення впливу держави на сферу туризму в теперішній час обумовлена також загостренням конкурентної боротьби як на міжнародному так і на внутрішньому ринку туристичних послуг. При цьому

внутрішня конкуренція буде загострюватися між суб'єктами країни, які мають в якості пріоритетних одні і ті ж види туризму.

Основними напрямками державного регулювання, є розвиток теорії державного регулювання сферою туризму і розробкою методичних положень і рекомендацій, які забезпечують досягнення цілей державного регулювання.

Існують різні підходи до визначення сутності державного регулювання.

Наприклад, «Державне регулювання туризму заключається в розробці і прийнятті основоположних правил організації і розвитку туристичного бізнесу в країні» [3, с.48]. Разом з тим в одному із економічних словників регулювання трактується як «функція управління, яка забезпечує функціонування управлінських процесів в рамках заданих параметрів» [4, с.374].

Розглядаючи, зміст державного регулювання, як зовнішню форму, можна виділити такі основні форми, правотворчість, підтримка, стимулювання, легалізація, регламентація і координація.

Система державного регулювання поряд з органом виконуючої влади в сфері туризму, являється суб'єктом регулювання, який включає об'єкти і засоби регулювання. Практичний вплив держави на сферу туризму здійснюється через механізм державного регулювання. Основними елементами цього механізму являються суб'єкти регулювання – органи державної влади (законодавча і виконавча) об'єкти регулювання, а також форми, методи і засоби регулювання. Регулювання направлене як на об'єкти внутрішнього середовища, так і на об'єкти зовнішнього середовища.

Під внутрішнім середовищем, слід розуміти сферу туризму регіону, яка зв'язана з прийомом туристів наданні туристичних послуг місцевому населенню, які вирішили здійснити подорож в інший регіон країни або за кордон. Об'єктами регулювання внутрішнього середовища являються, в першу чергу, підприємства туристичної індустрії і об'єкти туристичного інтересу, інфраструктура дестинації (соціальні, транспортна та інженерна), середовище дестинації, муніципальні заклади і органи місцевого самоуправління, освітні заклади, які здійснюють підготовку кадрів для сфери туризму та населення [2].

Кожен із перелічених об'єктів має свою особливу роль у туристичній діяльності, але тільки всі вони в сукупності визначають рівень розвитку туризму в регіоні і його привабливості для туристів. Тому в залежності від конкретної ситуації, яка склалася в туризмі регіону, потрібно визначити пріоритетні об'єкти і здійснити їх першочергове регулювання в найбільш важливих формах і найбільш дієвими методами.

Для реалізації вказаних цілей необхідно розробити методику визначення пріоритетних напрямків регулювання туризму, яка в загальному вигляді повинна включати наступні заходи і дії:

- визначення проблемних об'єктів регулювання;
- визначення потреб в засобах, які необхідні для покращення ситуації;
- вибір дієвих форм регулювання;
- вибір методів і засобів регулювання;
- регулюючий вплив на проблемні об'єкти;
- контроль діяльності проведеного регулювання.

Вплив на об'єкти зовнішнього середовища носить більш визначений характер і здійснюється з використанням невеликого числа методів, але має не менш важливе значення для туристичної сфери регіону, чим регулювання об'єктів внутрішнього середовища, оскільки саме за його результатами формуються туристичні потоки в регіон. Головною метою регулювання об'єктів зовнішнього середовища являється стимулювання населення (потенційних туристів) у відвідуванні свого регіону. Для цього в регіоні мають проводитися виставки і презентації туристичних продуктів, які розробляються за межами регіону, а також рекламні тури, представлені недержавними організаціями сфери туризму, керівниками і спеціалістами органів влади зарубіжних країн. Розроблена рекламна продукція повинна розповсюджуватися через представництва українських організацій за кордоном, а також обладнані рекламні стенди з інформацією про визначні місця дестинацій, в місцях великого скупчення людей, наприклад, аеропорти, залізнодорожні та морські вокзали тощо.

Отже, розробка принципів і методичних положень з організації системи державного регулювання туризму та її комплексна реалізація позитивно вплине на туристичну діяльність, як на регіональному рівні, так і в Україні загалом.

Список використаних джерел:

1. Указ Президента України «Про основні напрямки розвитку туризму в Україні до 2010 року» N 973/99 від 10 серпня 1999 року. // Офіційний вісник України. – 1999. – № 28. – С. 40. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/973/99>

2. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку туризму і курортів» № 1088-р. від 6 серпня 2008 р. // Офіційний вісник України. – 2008. – № 60. – С. 27. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1088-2008-p>

3. Каурова, А. Д. Организация сферы туризма [Текст]: учеб. пособие / А. Д. Каурова. – Санкт-Петербург: «Издательский дом Герда», 2011. – 320 с. – (Высшее образование). – ISBN 978-5-8297- 0328-8

4. Большой экономический словарь [Текст]: /А.Н. Азрилиян, О.М. Азрилиян, Е. В.Калашникова и др; Ред. А. Н.Азрилиян. – 7-е изд., доп. – М. : Институт новой экономики, 2011. – 1472 с. – ISBN 978-5-89378-012-4